

Absalon

Fjenneslev

Absalon blev født i 1128, vel i Fjenneslev ved Sorø, hvor han også voksede op sammen med sin storebror Esbern Snare. Han havde fra start om ikke helt en guldske så i hvert fald en sølvske i munden. Hans farfar, Skjalm Hvide, havde været en stor mand under den tidligere kong Erik Ejegod. Hans far og farbrødre var også betydende mænd, selvom det i Absalons barndom måske mere var de store ambitioner end egentlig magt, der kendetegnede dem.

Absalons fremsynede forældre, Asser Rig og Inge, besluttede tidligt at give deres bogligt begavede søn en uddannelse. Det var ikke muligt dengang at få en højere uddannelse i Danmark. Man måtte søge til udlandet, og forældrene fandt, at kun det bedste var godt nok: de sendte sønnen til Paris, Europas fremmeste uddannelsescenter på den tid. Han skulle naturligvis læse teologi, som var endemålet for al lærdom og uddannelse.

Uddannelse gav adgang til kirken og dens magtapparat. Og kirken var i vækst. Syd for Danmarks grænser havde paven allerede vist, at selv kejseren kunne tvinges i knæ, når an kom kirken på plads. I Danmark havde kongen stadig et sikkert greb om kirken og dens ledere, men man fornemmede at den tid snart kunne være forbi. Der var altså lyse fremtidsudsigter for den der kunne kvalificere sig til topposterne i det kirkelige hierarki. De to vigtigste kvalifikationer var uddannelse og god afstamning.

Derfor drog Absalon inden sit 20. år til lasternes, den franske konges og de skarpeste intellektuelle hoveders by.

Således rustet med latin, teologi og kendskab til det Europa, der var under hastig forandring, vendte Absalon hjem i en alder af 26-27 år. Han vendte hjem til et land midt i en langvarig borgerkrig, og han tog straks parti, nemlig det parti hans slægt havde taget. I så væsentlige spørgsmål fulgte man sin slægt.

Borgerkrigen

Problemet var at Danmark var et valgkonedømme.

Det danske kongedømmes arvefølge lå ikke fast. Der var ganske vist en udtalt forståelse af, at en søn og gerne den ældste søn af den siddende konge var nærmest til tronen. Men man kunne ikke tage noget for givet. Og var kongen sønneløs, så man sig om efter den bedst egnede kandidat blandt hans nære og somme tider fjernere slægtninge. Og hvem man fandt bedst egnet afhang af hvilke øjne der så.

Når valget gik i fisk, som det gjorde mens Absalon var i Paris, tog man våbnene i brug. Så var tronkandidaterne tvunget til at støtte sig til de stormænd og stormandslægter, der kunne stille væbnet hjælp. Således deltes landet i store alliancer ledet af hver sin tronkræver med hvert sit følge af repræsentanter for de store slægter og slægtsforbund.

En af de slægter var Absalons, Hvideslægten kalder vi den gerne.

Borgerkrigen startede ved kongen, Erik Lams, død i 1147. Eriks søn Magnus var mindreårig, så ham så man bort fra. I stedet valgt jyderne Knud Magnusen til konge, mens østdanskerne hældte til Sven Grate. I flere år herefter fulgte slag på slag hvor de to forsøgte at få vendt det uafgjorte resultat til egen fordel. Mens de krigedes på denne måde voksede en tredje tronkandidat sig gammel nok til at blande sig i striden, nemlig den myrdede Knud Lavards søn Valdemar.

Valdemars far havde tilbragt en del af sin barndom i Fjenneslev hos Absalons farfar Skjalm, og

Valdemar selv havde også opholdt sig i Fjenneslev i nogen tid efter sin fars tidlige død. Han var tæt forbundet med Hvideslægten, og de stillede sig nu bag ham. De havde oprindeligt støttet Sven, men 6-7 år inde i borgerkrigen skiftede de brat side. De begrundede senere skiftet med, at Sven var blevet tyrannisk endog over for sine egne håndgange støtter.

Alt dette skete nogenlunde samtidig med at Absalon vendte hjem.

Blodgildet i Roskilde

Ingen af alliancerne kunne få det endelige overtag. I 1157 endte det hele så med et kompromis. Man delte landet i tre, en del til hver tronkræver. Kompromiset skulle fejres kort efter ved en stor festlighed i Roskilde, der i stedet for at være en forsoningsfest endte med at blive et blodbad. Da mørket faldt på blev borde væltet, lysene slukket og våben trukket. Under den efterfølgende tumult fik Knud Magnusen hovedet kløvet og faldt om i kaminen. Valdemar blev såret men flygtede ligesom Absalon. De søgte begge til Fjenneslev for at rådslå med Absalons mor, Inge.

Historien der var i omløb kunne fortælle, at det var Sven der havde planlagt og iværksat tumulten og drabene.

Absalon selv gjorde herefter mest ud af at skjule sig. Hans bror Esbern Snare trådte nu i karakter. Han fik i hemmelighed fragtet Valdemar til Jylland og stod den unge kongesøn bi, men Valdemar forsøgte at samle en hær. Imens hastede Sven med sin hær efter den flygtende.

Det tegnede til at blive et af de få virkeligt afgørende slag i Danmarks middelalder. Et slag og ikke bare en træfning. Et slag der ville afgøre landets umiddelbare fremtid. Et slag der ikke ville efterlade taberen nogen vej tilbage.

Sådan blev det også. Sven blev nedkæmpet. Han selv blev dræbt af bønder under sin flugt. Hans nærmeste rådgiver blev henrettet lige efter slaget.

Tilbage til at kræve tronen var der kun Valdemar. Tronen var hans. Og det var tid for ham at belønne sine allierede, først og fremmest Hvideslægten. Absalon kunne se frem til at få det bispesæde, som han nu også var uddannet til at kunne bestride.